

ODLOMEK BOŽJE BESEDE

Lk 1, 26–38 Napoved Jezusovega rojstva

- **KORAKI** metode Figulus:
 1. MOLITEV K SVETEMU DUHU
 2. BRANJE ODLOMKA (počasi, tako da lahko spremljamo dogajanje),
 3. OBNOVA BESEDILA (s preprostimi besedami obnovimo slišani odlomek),
 4. PREMIŠLJEVANJE OZ. MEDITACIJA (ob vprašanjih kot otroci, ki vedoželjno sprašujejo Boga; ko utihnejo naša vprašanja, se učimo prepoznavati vzgibe Svetega Duha),
 5. TIHA MOLITEV (obrnemo se k Jezusu in mu v tišini, v srcu izpovemo kratko molitev – to, kar smo na podlagi besedila odkrili, kar nas čudi, veseli ...),
 6. PODELITEV Z DRUGIMI ČLANI SKUPINE (svoja spoznanja – kolikor kdo želi – delimo z drugimi),
 7. GLASNA MOLITEV (na podlagi spoznanj in prošenj se obrnemo k Bogu),
 8. MOLIMO DRUG ZA DRUGEGA (dragocena molitev, ki se odpre iz izkušnje živega srečanja z Gospodom).
- Povabljeni smo, da preberemo in preiščujemo odlomek Božje besede **sami**, skupaj z **domačimi** ali **znotraj družin**. Ob Božji besedi si podelimo, kar doživljamo – naj Božja beseda spodbudi pogovor in povezanost med nami, hkrati pa naj nam omogoča moč za življenje in bližino Boga.
- Po branju besedila skušajmo najprej odgovoriti na vprašanja in podati svoja razmišljanja, šele nato prebrati **komentarje**, ki so nam v pomoč (ne obveznost). Kdor želi, lepo povabljen, da tudi kaj napiše, podeli svoje misli, doživljanja ...
- Povabljeni smo k povezanosti v **molitvi** – drug za drugega, za družine, župnijo ...
- **VPRAŠANJA** za pomoč pri meditaciji.

Priporočim se Svetemu Duhu. S pomočjo domišljije kratko pogledam kraj dogodka. Gledam osebe, ki so v odlomku, poslušam, kaj govorijo, opazujem, kaj delajo ... Gledam tudi sebe, kako sem navzoč/a v dogodku kot udeleženec/ka. O vsem, kar sem prebral/a in kar se me je dotaknilo, preiščujem. Opazujem, kje in kako se dotika mojih misli, občutij, konkretnega življenja, kako razodeva Gospodovo obličje ter mene in druge v njem. V pomoč so mi/nam lahko tudi naslednje misli ali vprašanja:

 1. *Kaj v odlomku me še posebej nagovarja?*
 2. *Celoten potek dogodkov je v Božjih rokah – Bog obiskuje in preseneča. Na kakšen način je Gospod z menoj, kako meni podarja svojo milost, da se ga lahko veselim?*
 3. *Pomislim na nekaj odločitev v svojem življenju. Kako sem se soočil/a z različnimi mislimi, občutki, ko sem se odločal/a? Kakšni so bili sadovi, ko sem odločitev sprejel/a?*
 4. *Kako v življenju doživljam dejstvo, da Bogu ni nič nemogoče?*
 5. *Bistveno sporočilo odlomka?*

SPLOŠNO O ODLOMKU (razmišljanja, razlage, komentarji)

- Trikrat na dan zvonovi zvonijo avemarijo. Angelov pozdrav poudarja začetek, sredino in konec dneva. Krščansko življenje nosi v svojem srcu in ima za začetek in konec utelešenje Besede. Marija je podoba vsakega vernika in celotne Cerkve. Kar se je zgodilo njej, naj se zgodi vsakomur in vsem. Ta »da« človeka, ki sprejme in rodi Besedo, v kateri ima vse svoj začetek, je cilj stvarstva. Prejšnji prizor se odvije v templju, zdaj v »hiši«, saj je Bog končno našel hišo, katere podoba je tempelj. Gre za srečanje, ki ga je Bog iskal vso večnost, je bližajoči se trenutek, v katerem se je začel čas, je poroka z ljubljeno osebo, nagrada za njegovo delo, poplačilo za njegov trud. Iz globin Božjega stvarstva, ki se je oddaljilo od njega, se dvigne ta »da«, ki je zmožen pritegniti Boga. In on pride, se združi in se za vedno izpostavi nevarnosti.

Kakšno je Božje veselje, ko Bog lahko reče Mariji: »Veseli se!« po številnih dramah ženin končno najde nevesto svojega srca, sprejme ga bitje, ki ga ljubi. Ljubezen je ljubljena, našla je dom, kamor se bo naselila. Utelešenje razkrije Božjo strast. Odrešenje vsakega človeka je postati kakor Marija: sprejeti Božjo ljubezensko ponudbo, dati meso v svojem telesu njegovi večni Besedi, roditi v svetu Sina.

Ta odlomek, ki se nahaja na začetku evangelija, je ključ za branje: vsaka pripoved, ki sledi, mi, tako kot Mariji, predlaga, naj »se veselim«, pove mi vidik mojega (»poln milosti«) in Božjega imena (»Gospod je s teboj«) ter mi ponuja Besedo, ki čaka na moj »da«, da bi se utelesila v meni v moči Duha.

- **V šestem mesecu** ... Elizabetine nosečnosti je prišel angel k Mariji. Ker je Elizabeta spočela po posebnem Božjem delovanju, je od njenega spočetja mogoče šteti čas. S spočetjem Janeza Krstnika so se začeli novozavezni odrešenjski dogodki. Število šest spominja na stvarjenje človeka. Oznanilo v šestem mesecu razkriva, da Bog vstopi v človekov dan s tem, da postane njegov sodobnik in mu odpre svoj večni danes.
- Angel Gabriel se napoti v **Galilejo** ..., v neverno deželo – v »pogansko Galilejo« (Mt 4,15). V Galileji pa pride v nepomembno vasico, v Nazaret – »ali lahko iz Nazareta pride kaj dobrega?« (Jn 1,46). Bog se zaveda oddaljenosti in ima rajši tisto, kar je z religioznega vidika diskvalificirano in s človeškega nepomembno. Privilegij oddaljenih in majhnih je skrivnost Božjega bistva, ki je usmiljenje. Šele, ko je obiskal najbolj oddaljenega otroka, je oče objel vse svoje otroke.
- Luka o Mariji najprej pove, da je bila **devica** ... V istem stavku jo kar dvakrat izrecno imenuje devica. V uradnem judovstvu sicer devištvo ni bilo cenjeno, prav tako je nenavaden prihod angela, toda ozadje tega dogodka ni uradno judovstvo, ampak se Bog razodeva komur hoče in kjer hoče. Marijina **deviškost** kaže predvsem to, da je tisti, ki se rodi iz nje, čisti dar. Prihodnost, ki je v njej darovana vsemu svetu, je Božja milost in Božji dar, je pravzaprav sam Bog kot milost in dar. Deviškost pa kaže tudi, pod katerim pogojem se lahko Bog daruje – gre za odsotnost človeškega delovanja. Le Bog deluje in naleti na poslušnost in sprejem, brez motečih elementov. Devištvo kaže najvišjo človekovo držo: pasivnost in popolno uboštvo, podobno uboštvu tistega, ki se odreče lastnemu delovanju, zato, da bi naredil prostor Božjemu delovanju. To je vera. Le nič (praznina) lahko spočne tistega, ki je vse (Absolutno). Marija uresniči skrivnost vere: sprejme Boga takšnega, kakršen je. Ona je podoba vsakega človeka in celotne Cerkve, ki v veri spočne nedojemljivo: Boga samega. To je cilj vsakega izmed nas in vse človeške zgodovine: je čista vera, ki v nas pritegne Odrešenika.

- Izvor imena **Marija** ... (hebr. Mirjam, po naše Mirjana) je nejasen, saj strokovnjaki navajajo ok. 60 razlag tega imena. Ker se v njem skrivata hebrejski besedi: *meir* – *zvezda* in *jam* – *morje*, ga smemo sloveniti *Morska zvezda*.

Angel je prišel k Mariji, ko je bila **zaročena z Jožefom**. Dekleta so se takrat zaročala med 12. in 13. letom, fantje pa med 20. in 24. letom starosti. Po zaroki je bila zaročenka približno eno leto doma, po tem letu pa je prišel zaročenec in jo v spremstvu družic odvedel na svoj dom, kjer so obhajali poroko. Ta je bila v primerjavi z zaroko manj svečana. Ime ženina je »**Jožef**«, kar pomeni »*naj Bog doda*« - prek Marije bo Bog dodal njemu sebe kot otroka. »**Marija**«, ki je ime neveste, pomeni »*vzvihenost, vrhunec, odličnost*«. Zaradi svoje nizkosti in neizmerne ponižnosti bo mati Sina Najvišjega, v katerem bo vsak človek našel dom.
- Veseli se** ... (izv. *haire*) je edini Božji pozdrav, ki se začne tako. Na splošno se začne z »Ne boj se« - strah je vnaprejšnje naznanilo njegovega obiska, veselje pa je vonj, ki ga pusti. To torej ni bil navaden pozdrav, temveč klic k veselju in radosti zaradi Božje prisotnosti. V tem smislu so besedo uporabljali že preroki: Sofonija (3,14) – Vriskaj od veselja, hči sionska; Zaharija (9,9) – Močno se raduj, hči sionska, od veselja vriskaj, hči jeruzalemska. Veseli se, ker je napočil obljubljeni trenutek, raduj se, kot se raduje Bog, sodeluj pri njegovem veselju. Mariji je angel prinesel veselo sporočilo o Božji prisotnosti. Bog je zdaj Mariji najbližji! »Veseli se« je cilj celotnega razodetja – ponudba, ki jo Bog da človeku, je ponudba njegovega veselja, ki je on sam. Pozdrav: **Gospod je s teboj** pa je bolj navaden pozdrav, s katerim so v Svetem pismu pozdravljene osebe, ki jih je Bog izbral za posebno poslanstvo (Rut 2,4; Sod 6,14). Glede na to, da človek ne more biti z Bogom, se je Bog odločil, da bo s človekom, kajti Božje veselje, ki je ljubezen, je biti z ljubljeno.
- Milosti polna** ... (izv. *keharitomene*) grški izraz je vsebinsko tako bogat, da ga ni mogoče izraziti z eno besedo. V njem se skriva beseda *haris* – *milost*. Iz nje je narejen glagol: navdati z milostjo in ker je to trpni deležnik ženskega spola, ki izraža obilje, polnost ... pomeni *milosti polna*. Marija je prepolna milosti. Angel takšno najde in jo kot takšno pozdravi. Pozdravi jo tako, kot jo razumejo nebesa – polna milosti. Tako so Marijo imenovala nebesa, ljudje so ji rekli Mirjam, sama pa je dejala o sebi, da je Gospodova dekla. Izraz nima moralnega, pač pa ontološki predznak. »Milosti deležna« je kakor njeno ime. Moje pravo ime je pravzaprav ljubezen, ki jo Bog izkazuje do mene – do vsakega. Odkriti to, pomeni najti svojo resnico, je razlog za neskončno veselje, je večno življenje. Vsak odlomek iz evangelija mi pove del mojega imena, in sicer prek Jezusovega daru, ki mi ga tiste besede dajejo.

Angel Gabrijel je pozdravil Marijo kot »milosti polna«. Katoličani verujemo, da je Bog obdaril Marijo s posebno milostjo brezmadežnega spočetja, da je lahko prevzela vzvišeno poslanstvo matere Božjega Sina, Odrešenika. Brez Božje milosti ne bi mogla prevzeti te pomembne naloge. Marsikateri zgodnji cerkveni očetje vidijo prav v Marijini poslušnosti Božjo milost. »Ker je bila poslušna, je postala vzrok odrešitve zase in za celoten človeški rod ... Vozel Evine neposlušnosti se je odvezal z Marijino poslušnostjo, pokorščino: tisto, kar je devica Eva zavezala s svojo nevero, je Marija razvezala s svojo vero.« (sv. Irenej Lionski)
- Marija se je vznemirila** ... in tudi bralec je deležen tega vznemirjenja. Pozvan je k temu, da se vpraša, kaj pomeni: Veseli se! Gospod je s teboj! Na kakšen način je Gospod z menoj, na kakšen način se me je usmilil in mi podelil svojo milost, tako da se lahko veselim? Marija se ni ustrašila angela, temveč se je vznemirila nad nenavadno vsebino njegovega sporočila.
- Spočela boš** ... Boga, ki ga nihče ni mogel doseči ali videti, niti misliti ali si ga predstavljati, boš spočela in objela, rodila ga boš in ga klicala po imenu. To je milost, ki jo je Bog podelil Marijini deviškosti: spočeti nedojemljivo, roditi tistega, od kogar je vse ustvarjeno, dati ime Imenu,

»neimenljivemu«. »Jezus« - »Bog je rešitelj, Jahve rešuje« je Ime, je Božja milost in Božje odrešenje, je Bog, ki je za nas milost in odrešenje.

- **Kako se bo to zgodilo, ko ne živim z možem ...** (izv. ko moža ne spoznam) – so prve besede, ki jih je izgovorila Marija. Ne vpraša, kako je to mogoče, ampak: kako se bo to zgodilo, da bi znala ravnati in se pripraviti na to, saj ve, da Bog v človeški zgodovini izvaja nemogoče. Razumemo jih samo iz okoliščin, v katerih jih je povedala. V času zaroke ni smela živeti z možem, kako naj potem spočne? Vendar takšno pojmovanje Marijinega vprašanja angelu nima nobenega smisla, če pa ji je angel izrecno dejal, da bo spočela. Od sv. Avgušтина dalje razumemo njene besede tako, da je naredila obljubo večnega devištva in sedaj sprašuje, kako naj uskladi to obljubo z angelovim sporočilom, da bo spočela. Toda čemu se je zaročila z Jožefom, če je naredila obljubo devištva? Najbrž samo zato, da bi jo lahko uresničila, kajti samo kot zaročenka se je lahko znebila vsiljivih snubcev. V njeni prostovoljni obljubi devištva pa je bilo tudi največ prostora, da se je učlovečil On, ki se »ni rodil iz krvi ne iz poželenja mesa ne iz volje moža, ampak iz Boga« (Jn 1,13). Bog pa ji je privedel takšnega zaročenca, ki je spoštoval njeno obljubo. Takih zakonov je bilo v prvih časih krščanstva več.
- **Moč najvišjega, Sveti Duh ...** mišljena je prva Božja oseba. Za Staro zavezo in Marijo je namreč Sveti Duh in moč Najvišjega isto. Mišljena je Božja stvariteljska moč ali Bog (Jahve) sam (prim. Jer 31,33). angel ne uvaja Marije v skrivnost Svete Trojice, temveč v skrivnost učlovečenja. Bog izvede nemogoče tako, da daruje človeku svojega Duha.
- **Bogu namreč ni nič nemogoče ...** kot je mogoče videti iz svete zgodovine, Bog pusti nam, da delamo tisto, kar je mogoče, sam s svojim vsakdanjim delom pa dela nemogoče v korist človeku.
- Z Marijino privolitvijo: »Glej, dekla sem Gospodova« ... je Beseda postala človek (Jn 1,14). Marija je pripravljena verjeti Besedi. Služabnica reče sebi zato, ker je povsem pripravljena ubogati, pustiti prostor Besedi, ji pustiti živeti in rasti v njej, dokler ji ne napolni vsega življenja. Njegova razpoložljivost končno najde odgovor in njegovo srce najde polni »da«. Služabničin »da« sprejme večni »Božji da« človeku.
Boga zajame nezadržno veselje. Ljubezen, ki je bila od nekdanj zavračana, se zdaj čuti sprejeto. Ljubezen, ki od nekdanj ni bila ljubljena, se zdaj čuti ljubljeno. Tisočletja, pravzaprav celo večnost je čakala ta trenutek, v katerem mu je njegova stvaritev izkazala milost s tem, ko je rekla: Glej, tu sem – da jo lahko napolni s samim seboj.
Bog je prihod – nujno pride k človeku, ker je ljubeča ljubezen. Človek je čakanje – nujno teži k njemu, ker je potreba po tem, da je ljubljen. Zato Bog, ko ga človek čaka in reče: »Glej, tu sem«, ne more storiti drugega, kot da pride. Tako se združi z njim v eno meso. Moj »da« vsaki besedi, ki jo poslušam, naredi, da jo sprejemem: del zgodovine Besede, ki se je naselila med nami, postane meso mojega mesa.
- **In angel je šel od nje ...** Kje je zdaj? Tu je, pri meni, da bi mi v čakanju na moj odgovor dal enako ponudbo. Ta pripoved, kakor je odšla od Marije in prišla do nas, da bi se utelesila v vseh bratih in sestrah, tudi tistih, ki živijo na skrajnih mejah sveta. To je poslanstvo Cerkve (Rozman 1995, 443–445 in Fausti 2012, 29–35).

- Kaj je ključno, kar lahko v našem osebnem življenju odklene moč in milost Božjega kraljestva? Zagotovo vera in poslušnost! Ko Adam in Eva nista poslušala Boga, sta takoj doživela posledico svojega delovanja – ločitev od Boga. Toda Bog jima je v svoji milosti obljubil odrešitelja, ki bo rešil njiju in ves svet posledic njunega greha neposlušnosti. To se je zgodilo z rojstvom, življenjem, trpljenjem, smrtjo in vstajenjem Jezusa Kristusa. Toda vse to ima svoje začetke v brezmadežnem spočetju Device Marije in njenem življenju v poslušnosti Bogu. Marijin hitri odgovor angelu »naj se zgodi po tvoji besedi« na sporočilo o spočetju Božjega Sina, je vzor vere za vse vernike. Marija je verjela Božjim obljubam, tudi ko so se ji zdele nemogoče. Bila je polna milosti, saj je zaupala, da je to, kar je rekel Bog, resnično in bo izpolnjeno. Bila je pripravljena in željna izvršiti Božjo voljo, četudi se ta zdi težka in »nas veliko stane«. Bog tudi nam daje milosti in pričakuje, da se bomo odzvali z enako pripravljenostjo, poslušnostjo in srčnim zaupanjem kot Marija. Ko Bog zapoveduje, daje tudi milost, moč in sredstva za odzivanje. Lahko se prepustimo njegovi milosti ali pa se upiramo in gremo po svoji poti. Ali verjamemo v Božje obljube? Ali smo se pripravljene prepustiti njegovi milosti? Nebeški Oče nam po svojem Sinu, našem Gospodu, Jezusu Kristusu ponuja obilno milost, usmiljenje in odpuščanje. Želi nam pomagati, da bi živeli življenje, napolnjeno z milostjo, kot ga je živela Marija, ko je verjela v njegove obljube in ko je bila pripravljena sprejeti in živeti njegov načrt odrešenja za vse človeštvo, Njegovo voljo. Torej: Ali želimo tudi mi živeti življenje, napolnjeno z milostjo? Kako bomo odgovorili (Ignacijev dom duhovnosti 2019)?

Literatura:

- Rozman, France. 1995. *Razloženi evangeliji*, Ljubljana: DZS, str. 443–445.
- Fausti, Silvano. 2012. *Skupnost bere Lukov evangelij*, Mohorjeva družba Celje, str. 29–35.
- Ignacijev dom duhovnosti, *Lectio Divina – Molitveno branje in premišljevanje Božje besede: Moj da« pomeni milost za mnoge*. Pridobljeno 2. 12. 2019: lectiodivina@moli.si, prek domene gmail.mcsv.net.

Ljubljana, 25. marca 2020

Pripravila: Polona Vesel Mušič,
polona.vmusic@gmail.com